

Termeni de referință

Servicii de consultanță pentru actualizarea/revizuirea „Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole”

1. Context

Romania a primit un împrumut de la Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) și un Grant de la Fondul Global de Mediu (GEF) pentru a sprijini implementarea **Proiectului „Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți”** (INPCP), denumit în continuare “Proiectul”, în localitățile selectate ca vulnerabile sau potențial vulnerabile la poluarea cu nutrienți.

Obiectivul de dezvoltare al Proiectului este de a sprijini Guvernul României în îndeplinirea cerințelor Directivei Nitrați a UE la nivel național prin (a) reducerea descărcărilor de nutrienți în corpurile de apă, (ii) promovarea schimbărilor comportamentale la nivelul comunelor, și (c) întărirea capacității instituționale și de reglementare. Obiectivul final este de a reduce pe termen lung descărcarea de nutrienți și de alți poluanți din agricultură în Dunăre și Marea Neagră, printr-un management integrat al solului și apelor.

Împrumutul original al Proiectului a intrat în vigoare în 2008, iar data de închidere a acestuia a fost 31 mai 2017.

În continuarea acestui proiect, Ministerul Apelor și Pădurilor (MAP) a primit o finanțare adițională (FA) pentru ca proiectul să finanțeze costurile asociate implementării activităților proiectului inițial la nivel național, pe parcursul unei perioade de șase ani. În cadrul finanțării adiționale vor fi menținute obiectivele și structura Proiectului „Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți”, cu mici modificări care să reflecte realitatea curentă și lecțiile învățate în cadrul proiectului inițial. Finanțarea adițională va finanța lucrări, bunuri, servicii și costuri de operare și va avea patru componente, care sunt în mare măsură aceleași cu cele ale proiectului inițial: (i) Componenta 1: Investiții la nivelul comunităților locale pentru reducerea poluării cu nutrienți; (ii) Componenta 2: Sprijin pentru întărirea și creșterea capacității instituționale; (iii) Componenta 3: Conștientizare publică și sprijin pentru informare; (iv) Componenta 4: Management de proiect.

Prin intermediul finanțării adiționale obiectivul general de dezvoltare al Proiectului este de a sprijini Guvernul României în îndeplinirea cerințelor Directivei Nitrați la nivel național. Intervențiile propuse se vor baza pe succesul și lecțiile învățate din proiectul inițial, ca și pe cele provenite din proiecte similare implementate în Europa și Asia Centrală, precum și în alte zone.

Finanțarea adițională a proiectului a intrat în vigoare pe 13 aprilie 2017 și a fost ratificată de către România prin Legea nr. 46/03.04.2017. Data de închidere a proiectului este 31 martie 2022.

O modificare semnificativă apărută după începerea INPCP în 2008 o reprezintă decizia din anul 2013 a Guvernului României de a adopta o abordare la nivelul întregului teritoriu al României, în ceea ce privește implementarea Directivei Nitrați. Aceasta înseamnă că prevederile *Programului Național de*

protecție a apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole nu se mai aplică doar în zonele desemnate ca vulnerabile la nitrați, ci pe tot teritoriul României. În conformitate cu această viziune a Guvernului României, în prezent toate autoritățile locale din România trebuie să elaboreze și să implementeze *planuri locale de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole*.

În plus, începând din anul 2015, toți fermierii care solicită plăți directe din fondurile europene și de la bugetul național, precum și cei care solicită finanțare europeană prin intermediul anumitor măsuri ale *Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020* trebuie de asemenea, să se conformeze normelor referitoare la eco-condiționalitate. Aceste norme includ standardele verificabile care derivă din *Codul de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole (CBAP)*. Conformarea cu CBAP a devenit obligatorie pentru toți fermierii din România.

În aceste condiții, Ministerul Apelor și Pădurilor (MAP) s-a consultat cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în ceea ce privește posibilitatea corelării capacităților de depozitare a gunoiului de grajd cu diferențele teritoriale ale parametrilor climatici.

2. Descrierea serviciilor

De a analiza, și pe baza concluziilor, de a revizui *Codul de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole (CBAP)* și a *Programului de protecție a apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole (PA)*

3. Scopul serviciilor și activități

Consultantul va desfășura următoarele **activități**:

Faza I

- Analiza prevederilor relevante ale CBPA și ale PA relativ la diferențele teritoriale ale parametrilor climatici, diversitatea structurilor agricole și a necesității utilizării unui limbaj simplu, cu propoziții scurte, ușor de înțeles și de către cititorii care nu sunt specialiști tehnici
- Furnizarea datelor meteorologice și de teren și a straturilor/nivelurilor în format GIS, necesar în scopul analizei și revizuirii
- Analiza programului de acțiune, inclusiv a măsurilor luate suplimentare, și, dacă este necesar revizuirea în conformitate cu prevederile articolului 5 al Directivei Nitrați (91/676/CEE)
- Derularea consultărilor inițiale cu *Comisia Interministerială pentru aplicarea programului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole* (denumită în continuare Comisia Nitrați - CN), autorități relevante și reprezentanți ai organizațiilor fermierilor, cu un accent asupra necesităților de modificare și de actualizare a CBPA și PA existente, după caz
- Revizuirea CBPA și a PA pe baza concluziilor analizei și consultărilor inițiale, ținând cont cel puțin de următoarele:

1) este asigurată conformarea completă cu Directiva Nitrați,

MINISTRY OF WATERS AND FORESTS

2) diferențele climatice de la nivel teritorial și specificitățile practicilor agricole sunt luate în considerare (în această situație, unele dintre prevederile PA trebuie să fie corelate la nivel teritorial și să fie transpuse într-o listă a unităților teritorial-administrative și a hărților relevante)

3) metodologii științifice aplicate pentru compilarea diferitelor date meteorologice

- Asigurarea unei structuri proprii și a consecvenței dintre documente:
 - 1) Structura/cuprinsul va lua în considerare documentele existente și vor fi validate împreună cu Comisia Nitrați;
 - 2) CBPA trebuie să reprezinte un set de recomandări pentru fermieri, să folosească un limbaj simplu și ilustrații sugestive,
 - 3) Programul de acțiune trebuie să fie elaborat sub forma unei liste de reguli pe care fermierii trebuie să le respecte. Orice detalii tehnice trebuie incluse în anexe.
- Elaborarea a câte unei propuneri de CBPA și PA în conformitate cu cele de mai sus și obținerea acordului Comisiei Nitrați.

Faza a II-a

- Derularea unui proces amplu de consultare publică, inclusiv prin publicarea pe website-ul unei instituții a propunerilor de CBAP și PA (un website care va fi pus la dispoziție de client) și folosirea poștei / a poștei electronice (pentru comunicarea cu cel puțin 50 de organizații relevante: reprezentanți ai organizațiilor de fermieri, universități/institute de cercetare, instituții)
- Organizarea a cel puțin trei (3) consultări pentru propunerile de CBPA și PA cu:
 - a) Reprezentanți ai organizațiilor de fermieri (cel puțin o consultare cu cel puțin 20 de reprezentanți ai fermierilor, dintre care cel puțin 10 reprezentanți ai organizațiilor de fermieri cu reprezentare națională, luând în considerare în special sub-sectoarele de creștere a animalelor, micii fermieri, marii producători de legume, mari producătorii de cereale)
 - b) Reprezentanți ai universităților și instituțiilor de cercetare implicate în agricultură, protecția mediului, managementul resurselor de apă, managementul solului, dezvoltare rurală (cel puțin o consultare cu cel puțin 20 de participanți)
 - c) Reprezentanți ai instituțiilor cum ar fi: MAP, MADR, APIA, AFRI, Garda Națională de Mediu, Ministerul Sănătății etc (cel puțin o consultare cu cel puțin 20 de participanți)
- Variantele de CBPA și PA consolidate în urma procesului de consultare sunt transmise pentru analiză și consolidare ulterioară și aprobare de către Comisia Nitrați,
- Elaborarea unor rezumate ale CBPA și PA, în format de broșură și tipărirea acestora după aprobare.

4. Rezultate așteptate și livrabile:

Pe baza analizei și revizuirii punctelor slabe ale CBAP și PA existente, pe baza metdologiei/opțiunilor existente pentru posibila actualizare a acestora, și luând în considerare concluziile procesului de consultare publică derulat, vor fi elaborate următoarele documente:

1. Un raport referitor la analiza CBPA și PA existente, care să conțină concluzii și propuneri
2. Versiunile electronice ale propunerilor și versiunilor finale aprobate ale CBPA și PA, inclusiv lista unităților administrative-teritoriale și hărțile relevante cu prevederile CBPA și PA, așa

- cum rezultă acestea din luarea în considerare a diferențelor climatice teritoriale, imagini și coperti color, atât în limba română, cât și în limba engleză
3. Copii tipărite ale versiunilor aprobate ale CBPA și PA (cinci exemplare în limba română și cinci exemplare în limba engleză)
 4. Versiunea electronică (în format editabil) și 1200 de exemplare tipărite color - format A5 broșură, având 20 de pagini (1000 de exemplare în limba română și 200 de exemplare în limba engleză), 135-150 g/m² (rezumatele CBAP și AP)
 5. Minute ale consultărilor desfășurate cu organizațiile de fermieri și Comisia Nitrați.

5. Profilul consultantului și cerințele de calificare pentru experți

Consultantul poate fi o firmă eligibilă de consultanță, un institut de cercetare, o universitate, un ONG sau o asocierie de forma unui Joint-venture (JV) cu sau fără sub-consultanță sau o asocierie sub formă de sub-consultanță, formată între astfel de entități, și trebuie să demonstreze:

- Cel puțin 10 ani de experiență generală în cercetare/studii în domeniul managementului gunoierului de grajd și/sau al controlului poluării în agricultură și/sau al managementului solului și calității apelor;
- 5 ani de experiență specifică referitoare la: 1) legislația europeană și națională cu privire la mediu și agricultură în ceea ce privește poluarea cu nitrați; 2) elaborarea de metodologii/legislație/ghiduri/monitorizări la nivel național, în domeniul controlului poluării cu nitrați; dovada unei strânse colaborări cu fermierii și alți factori de decizie implicați în activitatea agricolă constituie un avantaj.

Echipa consultantului trebuie să include următorii experți cheie, fără a se limita însă la aceștia:

- A. **Team Leader** - cel puțin 10 ani de experiență în managementul de proiect, având ca rezultate studii/propuneri tehnice sau legislative/ghiduri în domeniul poluării din surse agricole sau referitoare la măsurile de agro-mediu și eco-condiționalitate sau Natura 2000 sau identificarea zonelor cu constrângeri naturale
- B. **Cel puțin un expert** având cel puțin 7 ani de experiență în implementarea în România și în țările din regiune a unor proiecte cu componente de consultare publică (dezbateri/workshopuri/conferințe/chestionare) în domeniul protecției mediului, cum ar fi Directiva Nitrați/eco-condiționalitate/agro-mediu/Natura 2000/evaluarea de mediu pentru planuri și programe pentru strategii de dezvoltare din agricultură și mediul rural
- C. **Cel puțin un expert** având cel puțin 5 ani de experiență în domeniul analizei climatice și a modelării GIS.

Experții cheie propuși trebuie să dețină o diplomă de studii universitare în agricultură, științe agricole, științele mediului, geografie sau echivalent.

Consultantul va furniza fișele de post și descrierea sarcinilor atribuite fiecărei poziții propuse și va indica în mod clar timpul estimat de lucru pentru fiecare expert propus, în cadrul fiecărei faze a serviciilor furnizate. Consultantul va demonstra că are acces la toate seriile de date climatice și de sol, precum și că deține toate facilitățile necesare pentru realizarea serviciilor sau se angajează să le asigure.

Personalul suport și cel pentru sprijin logistic va fi asigurat, după caz, pentru furnizarea neîntreruptă și de calitate a serviciilor.

6. Durata serviciilor

Consultantul va începe furnizarea serviciilor în cadrul contractului în termen de 7 zile de la data intrării în vigoare a contractului și va livra toate rezultatele/livrabilele în termen de 6 luni de la începerea serviciilor.

7. Cerințe de raportare și calendarul livrabililor

Consultantul va transmite următoarele rapoarte:

Raportul nr. 1 pentru prima fază a serviciilor va fi transmis în termen de 3 luni de la începerea furnizării serviciilor și va include cel puțin:

- O descriere a activităților realizate care va acoperi:
 - o Identificarea punctelor slabe și a posibilelor actualizări pentru CBAP și PA existente, așa cum rezultă acestea din analiza Consultantului și consultările inițiale derulate
 - o Metodologia aplicată (inclusiv datele climatice detaliate și agregarea acestora)
 - o Pregătirea propunerilor noilor versiuni ale CBAP și PA
 - o Un calendar al activităților planificate pentru cea de-a doua fază, inclusiv un plan detaliat al procesului extins de consultare
 - o Orice comentarii sau propuneri care se abat de la termenii de referință, împreună cu explicațiile corespunzătoare sau rezultatele oricăror modificări ale activităților care au fost agreate împreună cu clientul și implementate în perioada de raportare, dacă este cazul.
- Versiunile electronice și tipărite ale propunerilor de CBAP și AP (cinci exemplare tipărite în limba română și cinci exemplare tipărite în limba engleză).

Raportul nr. 2 pentru cea de-a doua fază a serviciilor va fi transmis în termen de 6 luni de la începerea furnizării serviciilor și va include cel puțin:

- O descriere a activităților realizate care va include:
 - o O listă completă a celor consultați în mod direct (prin poștă/poștă electronică) - reprezentanți ai organizațiilor de fermieri, universități / institute de cercetare, instituții publice și persoane care au transmis propuneri ca urmare a consultărilor lansate pe website, informațiile de contact ale acestora, propunerile lor, precum și modul în care aceste propuneri au fost luate în considerare
 - o Minutele consultărilor cu organizațiile de fermieri, universitățile / institutele de cercetare, instituțiile publice și Comisia Nitrați, inclusiv propunerile participanților și modul în care acestea au fost luate în considerare. Minutele trebuie să fie semnate de participanți
 - o Minutele consultărilor cu Comisia Nitrați care să confirme aprobarea versiunilor finale ale CBAP și PA
 - o Rezultatele oricăror modificări stabilite împreună cu Clientul și implementate în perioada de raportare, după caz
- Versiunile electronice și tipărite ale formelor finale consolidate ale CBPA și PA (cinci exemplare tipărite în limba română și cinci exemplare tipărite în limba engleză)
- Versiunea electronică (în format editabil) și 1200 de exemplare tipărite color - format A5 broșură, având 20 de pagini (1000 de exemplare în limba română și 200 de exemplare în limba engleză), 135-150 g/m² (rezumatele CBAP și AP, având aceeași formă și același conținut cu cele aprobate de Client)

Toate rapoartele vor fi transmise în două exemplare tipărite în limba română și două exemplare tipărite în limba engleză, semnate de colectivul de elaborare și aprobate de conducerea Consultantului, precum și în format electronic (în format .pdf și Word editabil) pe CD.

Toate rapoartele pregătite de Consultant vor fi transmise reprezentatului autorizat al UMP INPCP pentru analiză și aprobare de către comisia nominalizată de Client în acest sens.

Consultantul va răspunde comentariilor Clientului la rapoartele/livrabilele transmise, prin modificarea sau completarea acestora și retransmiterea lor Clientului pentru aprobare în 15 zile lucrătoare de la data primirii unor astfel de comentarii.

Aprobarea rapoartelor reprezintă baza plăților făcute către Consultant în cadrul contractului.

8. Aranjamente instituționale

Consultantul va lucra în strânsă colaborare cu specialiștii UMP INPC. Consultantul va lucra împreună cu specialistul în agricultură și alți specialiști din cadrul departamentului tehnic și/sau alte departamente ale UMP, după caz.

9. Contribuția și personalul omolog al clientului

(a) Servicii și facilități pe care Clientul trebuie să le pună la dispoziția Consultantului:

Clientul (MAP) va furniza accesul la datele și informațiile existente care au legătură cu scopul activităților, și care au fost solicitate în mod rezonabil de Client, pentru realizarea activităților în cadrul contractului.

(b) Personal omolog care să fie desemnat de către Client în echipa Consultantului:

Specialistul agricultură din cadrul Unității de Management al Proiectului va fi desemnat de către Client ca persoană de contact pentru echipa Consultantului.